

Nieuwsbrief

Nummer 4, december 2006

BAROMETER
DUURZAAM
TERREINBEHEER

Nieuwe spelregels voor onkruidbestrijding op verhardingen

Het hing al een tijd in de lucht maar nu is het bijna zo ver. Dit jaar nog wordt op landelijk niveau een aantal beslissingen genomen die consequenties hebben voor de manier waarop onkruid op verhardingen vanaf 2007 mag worden bestreden.

Advies OVO gereed

De werkgroep Onkruidbestrijding Verhard Oppervlak (OVO) heeft de afgelopen 3 jaar gewerkt aan een analyse van de huidige praktijk van onkruidbeheer op verhardingen, en wat daaraan zou moeten veranderen om het beheer duurzaam te maken. Corine Baltus van het RIZA, secretaris van de werkgroep: 'We zijn tot de conclusie gekomen dat de gangbare praktijk van chemische onkruidbestrijding te veel afspoeling van onkruidbestrijdingsmiddel naar het oppervlaktewater geeft. De kern van ons advies is dat afspoeling van middelen flink teruggedrongen dient te worden. Dit kan bereikt worden door (1) meer aandacht te besteden aan onkruidpreventie, (2) het toepassen van alternatieve niet-chemische methoden en (3) door het stellen van voorwaarden aan het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen op verhardingen zoals het toepassen van methoden met emissiereducerende maatregelen, verplichte certificering bij gebruik van middelen op verhardingen en een verbod op gebruik van bestrijdingsmiddelengebruik op verhardingen in bijzondere gebieden (bijv. drinkwaterwinning uit oppervlaktewater)'. Het LBOW heeft het OVO-advies 13 november j.l. overgenomen. Implementatie van het advies wordt opgedragen aan de Stuurgroep Implementatie Duurzaam

Terreinbeheer (SIDT). Corné Kempenaar, secretaris van SIDT: 'De stuurgroep staat in de startblokken om de implementatie van het advies verder uit te werken. Ik wil iedereen van harte uitnodigen ideeën daarover bij de stuurgroep kenbaar te maken' (corne.kempenaar@wur.nl).

Toelating Roundup® Evolution

De producent van het middel bespreekt met de toelatingsinstantie de mogelijkheid of een verplichte certificering voor de terreinbeheerder op het etiket kan worden geplaatst, met als doel reductie van afspoeling van glyfosaat naar oppervlaktewater te borgen. Terreinbeheerders mogen het middel dan alleen nog toepassen volgens de regels van het certificaat. De regels zullen naar verwachting overeenkomen met die van het bronzen niveau van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer, afgeleid van het DOB-systeem. Op moment van drukken van deze nieuwsbrief was er nog geen duidelijkheid over dit punt.

Wat kunt u verwachten in 2007?

Kernwoorden zijn minder middelgebruik, integreren van methoden en certificering. Om dit te realiseren zijn diverse hulpmiddelen voorhanden. Voor een verantwoorde keuze van methoden is er de quick scan milieueffecten en kosten. Voor certificering is de Barometer Duurzaam Terreinbeheer ontwikkeld. De registratiemodule via internet biedt de mogelijkheid het middelengebruik te toetsen aan normen en te benchmarken. Op technisch vlak is er ook vooruitgang. Machines voor niet-chemische en chemische bestrijding worden steeds minder milieubelastend. Verder in deze nieuwsbrief leest u meer over deze zaken.

Praktijknetwerken voor Duurzamer beheer

Dit jaar zijn vijf Praktijknetwerken Duurzaam Terreinbeheer van start gegaan in Noord-Brabant, Utrecht, Zuid-Holland en Zeeland. Ruim 60 gemeenten hebben zich aangemeld, samen goed voor ruim 10.000 ha elementverharding.

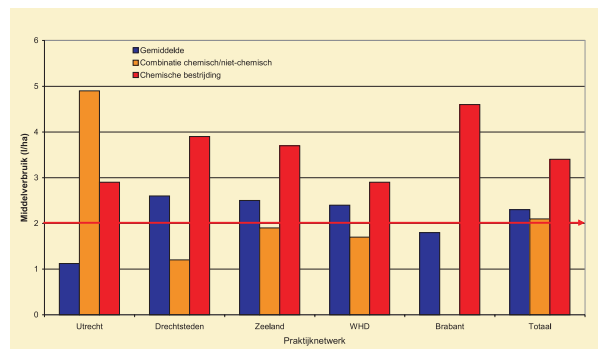
Uitgangssituatie

Doel van de netwerken is dat gemeenten en terreinbeheerders stappen zetten naar duurzamer terreinbeheer. Binnen de netwerken gaat op dit moment de meeste aandacht uit naar verbetering van het onkruidbeheer verhardingen. Om de voortgang te kunnen bepalen zijn gegevens over het beheer van vorig jaar opgevraagd. Enkele opvallende zaken worden hieronder samengevat:

- 15% Van de gemeenten bestrijdt het onkruid op niet-chemische wijze.
- 90% Van de gemeenten besteedt onkruidbestrijding uit.
- Er zijn grote verschillen in kosten van uitbesteding tussen gemeenten (0,02 – 0,30 €/m²).
- 70% Van de gemeenten met chemische onkruidbestrijding zit boven de gebruiksnormen van DOB.

Het volledige verslag staat binnenkort op: www.dob-verhardingen.nl.

Op de site kan ook netwerk-informatie gevonden worden.

Gemiddeld verbruik van Roundup in 2005 voor de verschillende netwerken. Het DOB-doseringsmaximum ligt op twee keer 1 l/ha per jaar.

Herziening criteria Barometer Duurzaam Terreinbeheer

Enkele weken geleden kwam de begeleidingscommissie bijeen om het College van Deskundigen te adviseren over de herziening van de criteria voor de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Bij deze herziening wordt bijvoorbeeld gekeken naar nieuwe (technische) ontwikkelingen en de aansluiting op de praktijk. Daarna volgt begin 2007 een hoorzitting waarin de voorstellen voor herziening van de criteria worden besproken.

De hoorzitting wordt via een persbericht aan vakbladen bekend gemaakt. Belangstellenden kunnen zich ook nu al voor de hoorzitting aanmelden via milieukeur@milieukeur.nl onder vermelding van uw adresgegevens en 'aanmelding hoorzitting Barometer Duurzaam Terreinbeheer'. Men krijgt dan te zijner tijd een uitnodiging.

'Geen gif nodig om mooi te zijn'

'Een goed ontwerp heeft geen gif nodig om mooi te zijn.' Dat was de stelling van een bijeenkomst op 4 oktober met belangstellenden voor Duurzaam Terreinbeheer georganiseerd door de provincie Noord-Brabant. Aan de stelling was een ontwerpwedstrijd verbonden, die een oplossing moest bieden voor chemievrije onkruidbestrijding rondom 'objecten' en straatmeubilair in de openbare ruimte. 'Ontwerpers zijn vanuit zichzelf vaak erg creatief bezig', stelt Herman Docters van Leeuwen van SMK. 'Maar veelal is de gedachte dat je bij een mooi ontwerp maar voor lief moet nemen dat er uiteindelijk bestrijdingsmiddelen moeten worden gebruikt om het onkruidvrij te houden. Om dat te doorbreken, organiseerde de provincie Noord-Brabant deze wedstrijd. Veel ontwerpers kozen voor een oplossing in de vorm van een soort kraag.

Door zo'n kraag om een object te plaatsen houd je licht, lucht en water weg. Hierdoor krijgt onkruid geen kans'. Het winnende ontwerp was van Margriet Foolen. Zij kreeg zowel de publieks- als de deskundigenprijs.

Registreren middelverbruik

Het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen op verhardingen kan bij onzorgvuldig gebruik leiden tot een snelle afspoeling naar het oppervlaktewater. Dit leidt tot problemen bij de drinkwaterbereiding uit grond- en oppervlaktewater. Om stappen te zetten naar duurzamer beheer is inzicht in het middelverbruik essentieel. Een goede registratie van de hoeveelheden verbruikte middelen is daarvoor nodig.

Om de drempel voor registreren zo laag mogelijk te houden is een eenvoudige module ontwikkeld voor het registreren van het middelgebruik op verhardingen. 'Via internet kunnen aannemers of beheerders binnen enkele minuten de gegevens per gemeente of per wijk invoeren' stelt Chris van Dijk, beheerder van de module. 'De gegevens zijn on-line in te zien en eventuele correcties kunnen direct worden doorgevoerd. Alle gegevens worden centraal opgeslagen en bewaard. De module biedt ook de mogelijkheid om handzame overzichten te maken van de ingevoerde gegevens'. Met steun van het ministerie van VROM is de module uitgebreid zodat naast het middelgebruik op verhardingen ook het verbruik in het openbaar groen, op sportvelden en begraafplaatsen kan worden vastgelegd. Met de vernieuwde module krijgen beheerders volledig inzicht in hun gebruik van bestrijdingsmiddelen in de openbare ruimte.

Binnen de Praktijknetwerken Duurzaam Terreinbeheer (zie elders in deze nieuwsbrief) wordt de registratiemodule al breed ingezet. Provincie Zeeland en Waterschap Hollandse Delta stellen de registratiemodule gratis ter beschikking voor de gemeenten in hun beheergebied.

Aanmelden voor de registratiemodule via:
www.dob-verhardingen.nl
Prijs: € 150 per jaar (excl. BTW)

Advisering bij invoering nieuwe spelregels

Op de voorpagina van deze nieuwsbrief is uitgebreid ingegaan op de nieuwe spelregels voor onkruidbestrijding op verhardingen. Gebruik van emissiereducerende technieken zoals de DOB methode en certificering worden verplicht. Wageningen UR biedt de mogelijkheid u daarbij te adviseren met:

Algemene Introductiebijeenkomst Duurzaam Onkruidbeheer over achtergronden en problematiek onkruidbestrijding op verhardingen, landelijke ontwikkelingen en werken volgens de DOB-richtlijnen.

Algemene Introductiebijeenkomst Certificering Barometer Duurzaam Terreinbeheer met uitleg over de certificatie-eisen van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer en de niveaus van certificering (goud, zilver of brons).

Duurzaam Onkruidbeheer implementatietraject. Inhoudelijke en procesmatige begeleiding bij de invoering binnen uw organisatie van de nieuwe uitvoeringspraktijk voor onkruidbestrijding op verhardingen.

Certificeringstraject. Inhoudelijke en procesmatige begeleiding bij het certificeringstraject conform de Barometer Duurzaam Terreinbeheer.

Spuitlicentietraining. Kennisbijeenkomsten gewasbescherming voor verlenging van de spuitlicentie met de cursus: Duurzaam onkruidbeheer, balans tussen doelen en middelen.

Beheer openbaar groen. Inhoudelijke en procesmatige begeleiding bij het beheer van openbaar groen en sportvelden. Voorbeeldprojecten zijn het Vondelpark en het Museumplein waar verbeteringen zijn doorgevoerd op het vlak van bomen- en grasonderhoud en bijscholing van de medewerkers.

Voor meer informatie kunt u de informatie folder aanvragen bij: chris.vandijk@wur.nl

Knelpunten en kansen in duurzaam terreinbeheer

Kan milieuvriendelijk terreinbeheer samengaan met een effectieve bestrijding van jacobskruiskruid, reuzenberenklauw en de eikenprocessierups? Deze en andere vragen kwamen onlangs aan de orde op een bijeenkomst van terreinbeheerders in het Drentse Annen.

De bijeenkomst werd georganiseerd door SMK en CLM (Centrum voor Landbouw en Milieu) om samen met grote beheerders van groene terreinen in Noord-Nederland het duurzaam beheer daarvan te bespreken. Natasha Postma van SMK: 'Daarbij kreeg ook de Barometer Duurzaam Terreinbeheer de aandacht, als praktisch certificatiesysteem om duurzaam beheer van groene en verharde terreinen in beeld te brengen. Daarnaast was het ook een uitstekende gelegenheid om organisaties met elkaar ervaringen uit te laten wisselen.'

Nuttige en leerzame dag

'Ik vond het een goede bijeenkomst'. Dat zegt Geertje Enting, beleidsmedewerker Grondzaken bij Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD). 'Wij zaten met heel verschillende partijen aan tafel, die als terreinbeheerders toch veel gemeen hebben. Alleen al door het uitwisselen van ervaringen over de mogelijkheden om storingsvegetaties en schadelijke organismen te bestrijden en te beheersen, vond ik het een heel nuttige en leerzame dag'.

Bronzen Barometer Duurzaam Terreinbeheer voor gemeente Lelystad

De gemeente Lelystad heeft in september het certificaat Barometer Duurzaam Terreinbeheer, niveau Brons ontvangen. De eisen zijn opgesteld door SMK in samenwerking met Plant Research International (PRI). De barometer heeft drie niveaus: Brons, Zilver en Goud. Het bronzen niveau is gericht op het verantwoord toepassen van bestrijdingsmiddelen op verhardingen, zoals trottoirs en parkeerterreinen met de DOB-methode (Duurzaam Onkruidbeheer op Verhardingen). Elizeke Visser, teamleider afdeling Wijkbeheer van gemeente Lelystad ziet een hoop voordelen in deze certificering.

'De certificering brengt geen onnodig extra werk met zich mee, ook stijgen de kosten niet. We hebben beheer volgens het bronzen niveau van de Barometer in fases toegepast. De financiële consequenties zijn voor ons niet te groot. Deze aanpak heeft zoveel milieuvoordelen, dat de extra middelen voor geen enkele gemeente een struikelblok zijn. Het voordeel is dat de emissie van bestrijdingsmiddelen naar oppervlaktewater zoveel mogelijk wordt voorkomen'. Meer informatie over de Barometer kunt u vinden op de website van SMK: www.smk.nl.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave bij het certificatiesysteem Barometer Duurzaam Terreinbeheer en verschijnt tweemaal per jaar. Dit certificatiesysteem is ontwikkeld door SMK en Plant Research International.

U kunt zich gratis abonneren op deze nieuwsbrief door een e-mail te sturen naar chris.vandijk@wur.nl. Het overnemen van artikelen en foto's is alleen geoorloofd met voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Redactie

Plant Research International
Chris van Dijk en Corné Kempenaar
Postbus 16, 6700 AA Wageningen
Tel.: 0317 47 59 10

Ontwerp: Harry de Graaf, (Drukkerij De Bink)
Vormgeving: Rina Kleinjan, (Wageningen UR Communication Services)

Informatie

Website

www.duurzaamterreinbeheer.nl

Aanmelden voor certificatie

KIWA Certificaties en Keuringen
Annemieke Hol
Tel.: 070 41 44 700
aho@kiwa.nl - www.kiwa.nl

Vragen over de criteria

SMK
Herman Docters van Leeuwen
Tel.: 070 35 86 300
hdoctersvanleeuwen@milieukeur.nl

Begeleiding en advies

Voor ondersteunende diensten zoals een registratiemodule en het gebruik van een weerfax.
Plant Research International
Chris van Dijk
Tel.: 0317 47 59 10
chris.vandijk@wur.nl